

MINISTER
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, dnia 0 stycznia 2019 r.

DUS.I.053.360.2018.MS

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870) zawiadamia, że petycja wskazująca, że ustawa o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym jest dyskryminująca i szkodliwa, a co za tym idzie nie powinna być dalej przygotowywana w obecnym kształcie, została rozpatrzona negatywnie.

Uzasadnienie

Petycja wpłynęła do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w dniu 29 września 2018 r. Wątpliwości autora budzą w szczególności dwie kwestie. Po pierwsze co oznacza „wychowywać 4 i więcej dzieci” oraz sytuacja, w której matka czworga dzieci podejmuje pracę.

Przechodząc do rozpatrzenia przedmiotowej petycji, na wstępie należy wskazać, że w dniu 7 stycznia 2019 r. projekt ustawy o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym został przyjęty przez Stały Komitet Rady Ministrów. Z treścią dokumentu, jak również z przebiegiem prac nad nim można zapoznać się na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, oraz na stronie Rządowego Centrum Legislacji – www.rcl.gov.pl, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Uprzejmie informuję, że projektowana ustawa ma na celu uhonorowanie i docenienie okresu wychowywania dzieci. Stąd też regulacja ta określa warunki i tryb przyznawania oraz zasady wypłacania i finansowania rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego.

Podstawowym celem przedmiotowej regulacji jest zapewnienie środków utrzymania osobom, które zrezygnowały z zatrudnienia lub go nie podjęły ze względu na wychowywanie dzieci w rodzinach wielodzietnych. Projektowane zmiany podkreślają ważną z punktu widzenia rozwoju kraju funkcję społeczną pełnioną przez rodziców, w większości kobiety, związaną z wychowaniem dzieci.

Proponuje się przyznanie świadczeń osobom, które urodziły i wychowały albo wychowały co najmniej czworo dzieci i nie nabyły prawa do emerytury lub też ich emerytura wypłacana przez organ rentowy jest niższa od najniższej emerytury.

Będzie to świadczenie nieskładkowe (pozaubezpieczeniowe) o specjalnym charakterze, które jedynie uzupełniająco lub zastępczo będzie powiązane z ryzykiem starości. O świadczenie będą mogły się ubiegać osoby w wieku wynoszącym co najmniej 60 lat – kobiety i 65 lat – mężczyźni. Świadczenie to będzie miało za zadanie przeciwdziałać ubóstwu tej grupy osób i nie będzie związane z wcześniejszym opłacaniem składek na ubezpieczenia społeczne na terenie Polski. Świadczenie to definiuje się przez jego cel, którym jest zabezpieczenie sytuacji dochodowej osób, które poświęciły się wychowaniu co najmniej czworga dzieci. Proponuje się, by ustawa weszła w życie z dniem 1 marca 2019 r.

Przechodząc do pierwszej podniesionej w petycji kwestii – co oznacza „wychowywać 4 i więcej dzieci” – należy wskazać, że przez „wychowanie dzieci” projektodawca rozumie osobistą opiekę sprawowaną nad dziećmi jako stałe, bezpośrednie i ciągłe sprawowanie ogółu obowiązków spoczywających na rodzicach w ramach praw im przysługujących względem dziecka, w celu należytego wykonywania pieczy nad jego osobą i majątkiem. Wychowanie jest najważniejszym procesem w życiu człowieka. Ma bowiem wpływ na stosunek jednostki do otaczającego świata, kształtowanie się systemu wartości, norm, celu życia. W literaturze przez definicję wychowania rozumie się całość wpływów i oddziaływań, kształtujących rozwój człowieka oraz przygotowujących go do życia w społeczeństwie. W powyższym sformułowaniu wychowywanie ujmowane jest jako proces złożony, obejmujący różnorodne formy oddziaływania na człowieka, warunkujące jego rozwój w poszczególnych fazach całego życia. Wśród tych różnorodnych czynników oddziałujących na człowieka możemy wyróżnić wpływy rodziny, otoczenia i rówieśników. Dziecko, będąc członkiem rodziny, uczestniczy w jej życiu, obserwuje zachowanie dorosłych w różnych sytuacjach życiowych, które przejmuje i włącza w postępowanie własne, uczy się mówić, odróżniać zachowania właściwe od niewłaściwych, przyswaja sobie wiele nawyków. Powolne i stopniowe wprowadzenie młodych ludzi w świat dorosłych, zachęcanie do naśladowania sposobów działania, kontrolowanego przez rodziców, a następnie dopuszczanie do coraz większego udziału w obowiązkach i prawach dorosłych, mają zapewnić trwałe przyswojenie tradycji

i obyczajów. W ten sposób realizowana jest pierwszoplanowa funkcja, jaką jest niewątpliwie funkcja socjalizacyjna: przekazywanie języka, wzorów kulturowych, norm moralnych i obyczajowych. Wychowanie to również czuwanie nad prawidłowym rozwojem fizycznym i psychicznym dzieci. Jest to więc proces, który nie tylko zaczyna się najwcześniej, ale i trwa najdłużej, w którym dodatkowo, przez pierwsze kilkanaście lat życia najważniejsi dla dziecka są rodzice. Długotrwałość wychowania należy rozumieć jako proces, który łączy się z systematycznością.

Trudno określić ramy czasowe wychowania, o którym mowa w projektowanej ustawie. Stąd też każdy wniosek o rodzicielskie świadczenie uzupełniające będzie szczegółowo rozpatrywany indywidualnie.

Omawiana regulacja w zakresie świadczenia dotyczyć będzie osób, które:

- urodziły i wychowały bądź wychowały co najmniej 4 dzieci. Z zasady z prawa do świadczenia skorzystają kobiety. Ojciec będzie mógł skorzystać z prawa do świadczenia w przypadku śmierci matki dzieci, porzucenia dzieci przez matkę lub w przypadku długotrwałego zaprzestania wychowywania dzieci;
- nie posiadają niezbędnych środków utrzymania (oświadczenie, w którym wnioskodawca przedstawia informacje, czy pozostaje w zatrudnieniu lub prowadzi inną działalność zarobkową, otrzymuje świadczenia na podstawie odrębnych przepisów, posiada gospodarstwo rolne albo zaświadczenia właściwego urzędu skarbowego, które potwierdzają źródła osiągniętych przychodów oraz ich wysokość);
- są obywatelami Polski albo posiadającymi prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, obywatelami państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej lub cudzoziemcami legalnie przebywającymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Świadczenie nie będzie przysługiwać osobie, którą sąd pozbawił władzy rodzicielskiej lub której sąd ograniczył władzę rodzicielską przez umieszczenie dziecka lub dzieci w pieczy zastępczej, oraz w przypadku długotrwałego zaprzestania wychowywania dzieci.

Należy wskazać, że ocena spełnienia ustawowych przesłanek oraz przyznanie świadczenia dokonywane będą przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (jeśli wnioskodawca legitymować się będzie okresami podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników) w drodze decyzji administracyjnej, w sposób indywidualny i dyskrecjonalny, dotyczący potrzeb określonej osoby.

Zarówno Prezes ZUS, jak i Prezes KRUS, podejmując decyzję administracyjną w sprawie świadczenia, będą związani rygorami procedury administracyjnej określającej ich obowiązki w zakresie prowadzenia postępowania i orzekania. Winni więc przestrzegać zasady

dochodzenia do prawdy obiektywnej, a więc podejmować wszelkie kroki niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego sprawy oraz do załatwienia sprawy. Są zobowiązani do należytego i wyczerpującego informowania strony o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego. Muszą wreszcie w sposób wyczerpujący zebrać, rozpatrzyć i ocenić cały materiał dowodowy oraz uzasadnić swoje rozstrzygnięcie według wymagań określonych w Kodeksie postępowania administracyjnego.

Odnosząc się do drugiej podniesionej przez autora petycji kwestii tj. sytuacji, w której matka czworga dzieci podejmuje pracę, należy wskazać, że okresy sprawowania opieki nad małymi dziećmi są uwzględniane w wymiarze emerytury, bez względu na fakt, że do końca 1998 r. nie była za te okresy opłacana składka. Dopiero od 1999 r., w przypadku pracowników, za okres sprawowania opieki nad dzieckiem na urlopie wychowawczym, wszyscy pracownicy mają opłacane składki z budżetu państwa. Od 1 września 2013 r. z możliwości sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem skutkującej objęciem ubezpieczeniami społecznymi może skorzystać również osoba niebędąca pracownikiem, która zrezygnowała z aktywności zawodowej lub jej nie podjęła.

Podsumowując okresy przerw w aktywności zawodowej w związku ze sprawowaniem osobistej opieki nad dzieckiem są uwzględniane w wymiarze emerytury i podwyższają jej wysokość.

Jednocześnie w przypadku osoby, która ma ustalone prawo do emerytury lub renty, ale jej świadczenie nie osiąga wysokości najniższej emerytury, rodzicielskie świadczenie uzupełniające będzie przysługiwać w wysokości dopełniającej do tej wysokości. Łączna wysokość świadczenia i pobieranej emerytury nie będzie mogła być jednak wyższa niż najniższa emerytura.

Biorąc pod uwagę powyższe, ustawa nie przewiduje przypadku przyznania rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego do wypracowanej przez matkę/ojca emerytury, której wysokość przekracza kwotę najniższej emerytury.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

z up.
M I N I S T E R
Marek Zielenicki
PODSEKRETARZ STANU